

היום נלמד בעזרת ה':

ברכות דף נט

למדנו במשנה לעיל: ...ועל הזעות ועל הרעמים ועל הרוחות ועל הברקים אומר ברוך שכוחו וגבורתו מלא עולם, על ההרים ועל הגבעות ועל הימים ועל הנהרות ועל המדבריות אומר ברוך עושה מעשה בראשית.

הגמרא מבארת: זעות: גוהא (= רעידת אדמה).

רעמים: לדעת שמואל זהו קול הנשמע כשהעננים מתחככים זה בזה. לדעת רבנן קול הנוצר מהעננים כששופכים מים זה לזה. לדעת רב אחא קול הנוצר מברק חזק של אש שמבזיק בעננים ושובר חתיכות של ברד, והקול של הברד הנשבר הוא הרעם. לדעת רב אשי הקול נוצר מעננים חלולים, וכשהרוח מנשבת על פיהם הם משמיעים קול, וזהו קול הרעם.

רוחות: זעפא (= סופה). **ברקים:** ברקא (= ברק).

הרואה קשת מברך ברוך זוכר הברית ונאמן בביתו וקיים במאמרו.

הגמרא מקשה למה המשנה חילקה בין זיקין וזעות וכו' שמברך עליהם "שכוחו וגבורתו מלא עולם" לבין הרים וגבעות וכו' שמברך עליהם "עושה מעשה בראשית", והרי גם הזיקין והזעות וכו' נעשו במעשה בראשית, ולמה מברך עליהם "שכוחו וגבורתו מלא עולם"?

אביי מתרץ שאכן מברך עליהם את שתי הברכות (= "שכוחו וגבורתו מלא עולם" ו"עושה מעשה בראשית"). רבא מתרץ שעל זיקין, זעות, רעמים, רוחות וברקים אכן מברך את שתי הברכות (ולתוספות רק אחת משתי הברכות), אבל על ההרים ועל הגבעות וכו' לא יכול לברך "שכוחו וגבורתו מלא עולם" שהרי הם אינם ממלאים את העולם אלא נמצאים כל אחד במקומו ומברך עליהם רק "עושה מעשה בראשית".

הרואה חמה בתקופתה, לבנה בגבורתה, כוכבים במסילותם, מזלות כסדרם: כלומר שרואה את השמש, הירח, הכוכבים במקום בו נתלו ברקיע בששת ימי בראשית, וכן

(המשך בדף הבא ↓)

(המשך מדף קודם ↑)

הרואה מזלות כסדר שהיו בתחילת הבריאה, מברך "עושה מעשה בראשית". אביי מבאר שאחת לעשרים ושמונה שנים בתקופת ניסן השמש חוזרת למקום תלייתה בששת ימי בראשית.

למדנו במשנה לעיל: רבי יהודה אומר הרואה את הים הגדול 'לפרקים' מברך "עושה מעשה בראשית". לפרקים = אחת לשלושים יום.

הרואה את נהרות פרת וחידיקל מברך "עושה מעשה בראשית" רק במקום שאפיק הנהר לא השתנה מבריאת העולם.

למדנו במשנה לעיל: על הגשמים מברך "הטוב והמטיב". הגמרא מקשה שלמדנו בברייתא שעל הגשמים מברך ברכה אחרת - "מודים אנחנו לך על כל טיפה וטיפה שהורדת לנו", (וזמן הברכה הוא מ'שיצא חתן לקראת כלה'. כלומר משעה שנאספו הרבה מי גשמים על הארץ, וכשירדת עליהם טיפת גשם בולטת טיפה מהארץ כנגדה).

הגמרא מתרצת שכשירדו גשמים מועטים מברך "הטוב והמטיב", וכשירדו גשמים מרובים מברך "מודים אנחנו לך" וכו'.

תירוץ נוסף: כשיש לו קרקע מברך "הטוב והמטיב" (שהגשם מטיב לו), וכשאינו לו קרקע מברך "מודים אנחנו לך" וכו'.

ואף ש"הטוב והמטיב" מברכים רק כאשר הדבר מטיב לו ולאחרים, כמו שלמדנו בברייתא - שהבונה בית חדש או קונה כלים חדשים לעצמו, מברך "שהחיינו". ואם הבית שבנה או הכלים שקנה הם שלו ושל אחרים בשותפות, מברך "הטוב והמטיב". אכן כשיורד גשם ויש לו קרקע נחשב הדבר טוב לו ולאחרים, שהרי עוד אנשים שיש להם קרקע שותפים עמו בטובה זו של הגשמים.

"הטוב והמטיב" על יין: אם שתה יין, ואח"כ הביאו לו יין אחר יותר טוב מהראשון, מברך על היין השני "הטוב והמטיב". ודווקא כששותה את היין עם אנשים נוספים.